

M. ΜΙΡΟΝΩΦ

ΖΩΝΤΑΝΟΣ ΠΕΘΑΜΕΝΟΣ

Γύρω ἀπ' τὸ στρογγυλὸ τραπεζάκι τῆς ταβέρνας, καθώμαστε τέσσερις. Στὴν ἀρχὴ μιλούσαμε μόνο γιὰ δουλειές, ὅταν ὅμως τὰ ἄδεια ποτηράκια τῆς βότκας πλήθυναν μπροστά μας, ἀρχίσαμε νὰ μιλάμε καὶ γι ἄλλα πράματα. Οἱ δικές μας ἱστορίες δὲν ἦσαν παρὰ κουταμάρες. Μόνο ἐκεῖνο πού μᾶς διηγήθηκε ὁ φίλος μας Ἀμερικανὸς Γόρδων, μοῦ ἔμεινε βαθειὰ στὴν ἐντύπωση.

— Φίλοι μου,—ἀρχισε τὴν ἱστορία του,—ὁ καθένας ἀπὸ σᾶς διηγήθηκε κατορθώματα καὶ παλιές του ἁμαρτίες. Δὲ θέλω νὰ μείνω πίσω καὶ γι αὐτὸ ἀποφάσισα νὰ ξεσκίσω τὸν πέπλο πού σκεπάζει ἓνα φριχτὸ μυστικὸ μου...

Ἐὶς τὸν Γόρδων γιὰ μιὰ στιγμή σόπασε, λὲς κι ἤθελε νὰ συγκεντρώσει τίς σκέψεις του. Ἐμεῖς πάλι, κοιταχτήκαμε μὲ εὐχαρίστηση ἀνακατεμένη μὲ περιέργεια: πῶς μπορούσαμε ποτὲ νὰ φανταστοῦμε πὼς αὐτὸς ὁ βέρος ἀμερικανὸς, μὲ τοὺς φαρδεῖς γεροὺς ὤμους καὶ τὸ ὠραῖο ἀθλητικὸ ἀνάστημα, αὐτὸς πού δὲν ἔχανε ποτέ του καμιὰ εὐκαιρία γιὰ νὰ γλεντίσει καὶ νὰ τὸ ρίξει ὄξω, ἔχει ἔστω καὶ μακρυνὴ σχέση μὲ «μυστήριον». Ὅλοι μας ξέραμε πὼς ζεῖ ἀπὸ τοὺς τόκους τοῦ κεφαλαίου του, δὲν ἀρνεῖται ποτέ τίποτε στὸν ἑαυτό του καὶ σκοτώνει τίς ὥρες του μὲ τὴ ζωγραφικὴ.

— Ἀγαπητοί μου φίλοι, ὅλοι σας ξέρετε πὼς ἐγὼ εἶμαι ὁ Παῦλος Γόρδων, τριάντα ἐννέα χρονῶν, ἀπὸ τὸ Σάν-Φραγκίσκο. Αὐτὸ δὲν εἶναι σωστό. Οὔτε Γόρδων εἶμαι, οὔτε στὸ Σάν-Φραγκίσκο πρωτόειδα τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ. Νομίζετε πὼς ἤμουν καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ἰνδιανούπολης, μὰ κι αὐτὸ δὲν ἔχει καμιὰ σχέση μὲ τὴν πραγματικότητα. Γεννήθηκα στὴ Νέα-ὸρκοκ. Εἶμαι σαράντα τριῶν χρονῶν καὶ κάτοχος περιουσίας 627.000 δολλαρίων. Ἐπαυλαμβάνω: δὲν εἶμαι ὁ Γόρδων ἀλλὰ ὁ ὑπουργὸς Ἀρθούρ Σουλιβάν πού σκοτώθηκε ἐδῶ καὶ πέντε χρόνια στὰ ἐγκαίνια τῆς ἐκθεσῆς τῆς Φιλαδέλφειας... Γκαρσόν, βότκα!

— Χά, χά! Ἀπ' τὰ μάτια σας βλέπω πὼς δὲ μὲ πιστεύετε—ἐξακολούθησε, κοιτάζοντάς μας καταπρόσωπο,—καὶ παραδέχομαι, πὼς αὐτὸ μὲ εὐχαριστεῖ. Σᾶς λέω ὅμως γυμνὴ τὴν ἀλήθεια. Ἡ ἱστορία μου εἶναι πολὺ ἀπλή. Θὰ σᾶς τὴν πῶ μὲ λίγα λόγια. Τὸν πατέρα μου τὸν λέγανε Σαμουήλ Σουλιβάν. Εἶχε ἐμπόριο ἀπὸ

παστὰ κρέατα κι εἶχε κερδίσει καμπόσα ἑκατομμύρια. Ὅταν μεγάλωσα κι ἀντίκρυσα τὸ ζήτημα ποιὰ καριέρα νὰ διαλέξω, ἀποφάσισα πὼς ἡ περιουσία πὺν εἶχα ἦταν περισσότερο παρὰ ἀρκετὴ κι ἔτσι ἀφιέρωσα ὅλες μου τὶς δυνάμεις στὴν ὑπηρεσία τῆς πατρίδας μου. Μὲ ἄλλα λόγια διάλεξα τὸ πολιτικὸ στάδιο.

— Οἱ λεπτομέρειες τῆς πολιτικῆς μου δράσης δὲν ἔχουν καὶ πολὺ ἐνδιαφέρον κι ἔτσι δὲ σὰς σκοτίσω μὲ δαῦτες... Θὰ σὰς πῶ μόνο πὼς ἡ τύχη μὲ βοήθησε : ὅταν ἦμουν μόνον τριανταπέντε χρονῶν εἶχα κιόλας λαμπρὴ θέση, μεγάλο βαθμὸ καὶ τὸ μέλλον παρουσιάζονταν μπρὸς μου ρόδινο. Ἐνα μόνον μοῦ ἔλειπε : ὁ καιρὸς. Δὲν εἶχα καιρὸ οὔτε ν' ἀνασάνω. Ὅλες μου οἱ ὄρες ἦσαν πιασμένες. Δὲν εἶχα καιρὸ νὰ ζήσω λίγο γιὰ τὸν ἑαυτό μου, νὰ διασκεδάσω, νὰ ξεκουραστῶ ἔστω. Στὸ τέλος ἄρχισα ν' ἀνησυχῶ μήπως κι ὁ ὄργανισμός μου δὲ βαστάξει σὲ τέτοια ζωή...

— Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἀκριβῶς γνωρίστηκα μὲ τὸν Παῦλο Γόρδων, μ' ἐκεῖνο γιὰ τὸν ὁποῖο περνῶ τώρα. Ὡ, πόσο τότε εἶχα ἐνθουσιαστῆ μ' αὐτὴ τὴ γνωριμία, καὶ πόσο τώρα λυποῦμαι ! Ἄς εἶναι...

— Αὐτὸς ἦταν φτωχὸς, πολὺ ὁμως ἀνεπτυγμένος κι ἔξυπνος. Κέρδιζε τὴ ζωὴ του κυριολεκτικὰ μὲ τὸν ἰδρωτὰ τοῦ προσώπου του : ἔδινε μαθήματα. Θυμοῦμαι, σὰ νὰ ἦταν τότε, τὴν πρώτη μας συνάντηση. Ἐκανα μιὰ διάλεξη στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Φιλαδέλφειας, δὲ θυμοῦμαι καλὰ πάνω σὲ τί θέμα. Ἐκεῖ ἰδοθήκαμε γιὰ πρώτη φορὰ. Κι οἱ δυὸ μας μείναμε ξεροὶ ἀπὸ τὴν ἐκπληξη. Μὰ καὶ ὑπῆρχε λόγος ! Καταλαβαίνετε ; Μόλις τὸν ἀντίκρυσα, νόμισα πὼς ἔβλεπα τὸν ἑαυτό μου μέσα σὲ καθρέφτη. Τὸ ἴδιο, ἀκριβῶς τὸ ἴδιο. Τὸ πρόσωπα, ἡ φιγούρα, οἱ τρόποι, τὰ κουνήματα ! Κι αὐτὸ δὲν εἶναι ὄλο : ἄρχισε νὰ μιλεῖ—ἡ φωνὴ ἦταν ἀκριβῶς ἡ δική μου, μὰ δίχως καμιὰ παραλλαγή !

— Πιστεύω τὰ μαντεύετε τὰ παρακάτω. Ὁ φουκαρᾶς ὁ καθηγητῆς Γόρδων μοῦ πρότεινε νὰ μὲ ἀντικατασταίνει ἀπὸ καιροῦ σὲ καιρὸ, γιὰ νὰ μοῦ δίνει τὴν εὐκαιρία νὰ ξεκουράζομαι ἀπ' τὶς δουλιές. Μὲ πολλὴ ταπεινωσύνῃ μοῦ πρόσφερε νὰ γίνει ζωντανὸ ἀντίτυπό μου καὶ νὰ πηγαίνει στὴ θέση μου, ὅταν ἡ παρουσία μου εἶναι κάπου ἀπαραίτητη κι ἐγὼ βαρυσόμουν. Μὲ ἄλλα λόγια νὰ γίνει ὁ Σωσίας μου. Ἐγὼ δέχτηκα.

— Ἄπ' τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἄρχισε γιὰ μένα μιὰ ἀνέφελη, εὐτυχισμένη ζωή. Ὅρισσα στὸ Σωσία μου ἕνα γενναῖο ἐπίδομα κι αὐτὸς μὲ ὑπερετοῦσε τιμιότατα. Καμιὰ φορὰ μάλιστα ἔκανε προποσεις, ἔβγαζε καὶ λόγους στὴ θέση μου...

— Ἡ ζωή μας ἦταν διπλῆ. Εἴχαμε ἀπὸ δυὸ «πρόσωπα» ποὺ μεταχειριζόμαστε ὁ καθένας μας μὲ τὴ σειρά του. Ὁ «ὑπουργὸς» ἦταν πάντα φρεσκοξουρισμένος ὅπως ἐγὼ τότε καλὴ ὥρα. Ὁ ἄλλος πάλι, ἄλλαξε λίγο τὴ φάτσα του, φοροῦσε περοῦκα.

— Νοίκιασα ἓνα μικρὸ σπίτι, ὅπου πηγαίναμε γιὰ ν' ἀλλάζομαι μορφή. Τύχαινε κι ἀλλάξαμε μέσα στὸ γραφεῖο μου. Ὁ Γόρδων, ἐρχόταν φορώντας μιὰ φαρδεῖα πελερίνα. Μέσα σ' ἓνα δευτερόλεπτο μοῦ περνοῦσε τὴ μάσκα του—τὴν περοῦκα, κι εὐθύς γινόταν «ὑπουργὸς» κι ἐγὼ «καθηγητής». Καθώταν στὸ τραπέζι μου κι ἐγὼ ἔφευγα ἐλεύτερος.

— Μὲ τὸν καιρὸ ὁ Γόρδων συνείθισε τέλεια στὸ ρόλο του κι ἐγινε ἄλλο «ἐγὼ» μου, φυσικὸ καὶ ἠθικὸ. Δηγοῦμαστε ὁ ἓνας στὸν ἄλλο καὶ τὶς πιὸ ἀσήμαντες λεπτομέρειες τῆς ζωῆς μας ἔτσι ποτὲ δὲ γίνηκε οὔτε ἡ παραμικρότερη παρεξήγηση μεταξὺ μας.

— Γκαρσόν, βότκα!

Ἔπειτα ἀπὸ ἓνα λεπτὸ ἐξακολούθησε:

— Ναί, γαί... Ἔτσι λοιπὸν ζήσαμε τέσσερα ὁλόκληρα χρόνια. Μιὰ μέρα βρέθηκα στὴν ἀνάγκη νὰ ἐγκαινιάσω τὴν ἐκθεση τῆς Φιλαδέλφειας. Ἔστειλα τὸ Γόρδων στὴ θέση μου. Τότε ἀκριβῶς καὶ τὸν σκότωσε ὁ ἀναρχικὸς Ρικάρντη. Τὸν πλήγωσε βαρεῖα στὸ κεφάλι καὶ πέθανε χωρὶς νὰ μπορέσει νὰ πεῖ οὔτε μιὰ λέξη. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ χάνω πολλὰ λόγια γιὰ νὰ σᾶς ἐξηγήσω τὸ τί ἐπακολούθησε. Γιὰ ὅλους ὁ σκοτωμένος ἦταν ὁ ὑπουργὸς Ἄρθουρ Σουλιβάν. Τὸν ἔθαιψαν μὲ ὅλες τὶς τιμὲς ποὺ ἄξιζαν στὸ βαθμὸ του. Οἱ συγγενεῖς μου πῆραν τὴν κληρονομία—τὸν ἀναρχικὸ τὸν κρέμασαν. Κι ἐγὼ... εἰδοποιήθηκα γιὰ τὸ θάνατό μου στὴ Βάσιγκτον.

— Μὰ σεῖς, καλέ, μποροῦσατε νὰ τὰ ξεσκεπάσετε ὅλα, νὰ ἀποδείξετε, νὰ πιστοποιήσετε τὴν ταυτότητά σας...

— Ἀ, ὄχι. Δὲ θὰ ἔφερνα κανένα ἀποτέλεσμα: οἱ συγγενεῖς μου πῆραν πολὺ γερὴ κληρονομία καὶ δὲ θὰ μὲ ἀναγνώριζαν... Στὸ τέλος, κι ἡ Κυβέρνηση δὲ θὰ μὲ παινοῦσε γιὰ τὴν πλαστοπροσωπία ποὺ ἔκανα. Κι ἐκτὸς ἀπ' αὐτό, δὲν εἶχα κανένα τρόπο γιὰ ν' ἀποδείξω τὸ ὅτι ἔλεγα: ὅλα μου τὰ χαρτιὰ βρισκόνταν στὸ Ὑπουργεῖο κι ἔτσι δὲ μποροῦσα τίποτε νὰ κάνω. Τὸ καλὸ εἶναι ποὺ ἤμουν γενναῖος κι ἔδινα ἀροκετὰ χρήματα τοῦ Γόρδων. Κι ἔτσι τότε ἐγὼ, ὁ μακαρίτης ὑπουργὸς, ἔχω περιουσία 627.000 δολλάρια καὶ περνοῦ τὴ ζωή μου γλεντώντας καὶ ζωγραφίζοντας... Ὅσο καὶ νὰ εἶναι, προτιμῶ αὐτὸ παρά τέσσερες μπάλες στὸ κεφάλι καὶ ὑπουργικὴ κηδεῖα!

— Γκαρσόν, βότκα!